

MAKAROVETS A. M. LEGAL PRINCIPLES OF THE COURT APPARATUS ACTIVITY AND THE PLACE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION AMONG THEM

The author has comprehensively researched legal principles of the court apparatus activity and has substantiated their significance. The basic regulatory acts, which regulate the activity of the court apparatus, have been defined and characterized; their classification has been developed. The legal principles for the activities of the court apparatus have been offered to divide into the following groups: 1) of organizational and managerial nature that regulate the procedure for the establishment, organization, management, functioning and operation of the court apparatus, its interaction with other participants in the legal relations within the justice system; 2) of guaranteeing nature that regulate issues of material and financial provision of the court apparatus; 3) of personnel direction, intended to implement personnel policy in the system of court activity; 4) of control direction for exercising control over the lawfulness of the activity of the court apparatus, discipline, preventing corruption, etc.; 5) of normative and ethical nature for establishing and observing the rules of conduct of the employees of the court apparatus and preventing competitive interests.

It has been argued that the importance of the place of administrative and legal regulation in the legal principles of the court apparatus activity is primarily determined by the organizational and managerial direction of the court apparatus activity, as well as the urgent need for a clear and detailed regulation of all administrative and legal aspects of the establishment, organization, functioning, activity and interaction of the court apparatus. In order to ensure the efficient and high-quality work of judges and, accordingly, the implementation of the state-guaranteed right to a fair trial, protection and restoration of violated rights and interests in the court.

Keywords: court, apparatus, head of the apparatus, administrative and legal regulation, legal principles, regulatory act.

УДК 347.97/99

І. В. ПЕТРЕНКО,

кандидат юридичних наук, заступник начальника Територіального управління
Державної судової адміністрації України в Сумській області

ДО ПРОБЛЕМИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ

Доведено, що оцінювання виступає надзвичайно важливим інструментом перевірки якості, ефективності та результативності діяльності судів. Указано, що воно, забезпечуючи отримання інформації про діяльність суду, сприяє дотриманню його незалежності як органу судової влади. Установлено, що оцінювання діяльності суду здійснюється переважно у формах опитування (зовнішнього та внутрішнього) та вивчення звітності й інших документів, що містять статистичні дані про роботу судів. Здійснено їх аналіз та надано пропозиції щодо їх удосконалення.

Ключові слова: суд, оцінювання, діяльність, ефективність функціонування, якість, форми, опитування, звітність.

Petrenko, I.V. (2017), "Regarding the problems of characterizing the forms for evaluating the effectiveness of the courts activities" ["Do problemy kharakterystyky form otsiniuvannia efektyvnosti diialnosti sudiv"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 62–67.

Актуальність. Важливим завданням на шляху вдосконалення якості діяльності судів є запровадження змістовної та ефективної системи оцінювання цієї діяльності. Оцінювання виступає важливим інструментом перевірки рівня якості, ефективності, дієвості (результативності), цінності та корисності тієї чи іншої діяльності, зокрема діяльності судів із розгляду та вирішення відповідних справ. Саме оцінювання надає можливість скласти відповідне уявлення про цю діяльність. Також його можна

вважати засобом з'ясування переваг, позитивних або негативних властивостей та аспектів діяльності суду.

Стан дослідження. У фаховій літературі приділяється досить багато уваги питанням призначення й сутності оцінювання та його формам. Так, скажімо, Д. В. Сухінін указує, що оцінювання – це дослідження, яке визначає стан виконання й наслідки надання послуги за якісними та кількісними показниками, відповідність встановлених цілей результатам, а також

результативність, продуктивність та ефективність надання послуг і діяльності влади. Головною метою оцінювання, як вважає автор, є визначення стану та якості реалізації будь-якого напряму діяльності, проекту або програми [1].

Питання оцінювання діяльності органів державної влади були предметом наукового пошуку таких учених, як Р. М. Аюпова, О. О. Бабінова, А. А. Бова, Г. О. Дудкало, А. В. Кірмач, А. М. Колодій, М. В. Косюта, В. В. Кривенко, Р. О. Куйбіда, І. Є. Марочкін, О. Є. Міщенко, А. О. Неугодніков, А. Ю. Осадчий, О. І. Пархоменко-Куцевіл, Ю. С. Педько, Л. Л. Приходченко, Д. В. Сухінін, В. В. Рунова, Н. М. Терещенко, М. І. Шатерніков, В. Т. Шатун, Ю. С. Шемшученко та ін. Однак питання характеристики форм оцінювання ефективності діяльності судів залишилися поза увагою вчених.

Тому метою статті є дослідження форм оцінювання ефективності діяльності суду.

Виклад основного матеріалу. Поняття «оцінювання» в науці є досить дискусійним. У зарубіжній теорії та практиці в системі державного фінансового контролю оцінювання управлінської діяльності розкривають через низку термінів, таких як «оцінка продуктивності» (performance assessment), «вимірювання виконання» (performance management), «оцінювання політик» (policy evaluation), «оцінювання розвитку діяльності» (evaluation (of a development activity)), «оцінювання програм» (program evaluation) тощо. У словнику ОЕСР зустрічаються поняття оцінювання (evaluation) та оцінки (assessment). Зокрема, ОЕСР використовує поняття «оцінювання розвитку діяльності» (evaluation (of a development activity)), яке тлумачить як систематичну й об'єктивну оцінку поточних або завершених проектів, програм або політики, їх розробки, впровадження та результатів [2, с. 75–76]. Втім, незважаючи на різноманіття термінологічних конструкцій, що використовуються для позначення оцінювання у сфері управлінської діяльності, його цільове призначення, як правило, залишається незмінним – визначення актуальності діяльності щодо виконання завдань розвитку ефективності, результативності, впливу та стабільності [2, с. 75–76]. Оцінювання є одним із тих визначальних факторів, які прямо впливають на процес упорядкування й удосконалення проходження державної служби. Більш того, як зазначає А. В. Кірмач, процедури атестації або оцінювання діяльності державних службовців мають важливе значення для просування державних службовців, тобто здійснення ними службової кар'єри, що свідчить про актуаль-

ність цього елементу проходження державної служби та необхідність його детального дослідження [3, с. 175].

На необхідності оцінювання саме діяльності судів неодноразово наголошувалося й в спеціальних програмах і на відповідних тематичних конференціях. Так, у аналітичному звіті Інституту прикладних гуманітарних досліджень «Оцінка рівня задоволеності громадян щодо окремих аспектів функціонування судів», створеному в рамках програми «Справедливе правосуддя», зазначається, що вдосконалення судової системи належить до пріоритетних завдань у становленні демократії в українському суспільстві. Лише покращуючи розуміння реальної ситуації в судах і стану відносин судової системи та суспільства, можна досягти суттєвого покращення ефективності судочинства й зміцнення довіри до суду в українському суспільстві. Власне, цим і пояснюється необхідність використання в адмініструванні судової діяльності методів оцінювання якості роботи суду. Оцінювання якості дозволяє керівництву суду вирішувати такі завдання: отримання інформації про поточну ситуацію в суді за ключовими параметрами його діяльності; обґрунтування поточних і стратегічних рішень; визначення пріоритетів для змін; моніторинг інновацій, оцінка їх результативності й ефективності; оцінювання відповідності конкретних параметрів роботи суду існуючим стандартам та нормативам [4].

Підтвердили потребу в запровадженні комплексної системи оцінювання діяльності судів і Рада суддів України та Державна Судова адміністрація України. Зокрема, у 2012 році вони затвердили Стратегічний план розвитку судової влади України на 2013–2015 роки, в якому зазначалося, що судова влада України повинна створити й підтримувати систему відповідності високим стандартам на рівні з кращими світовими практиками, зокрема через високий рівень професіоналізму у здійсненні правосуддя; прагнення досконалості поставить судову систему України в один ряд із найбільш прогресивними судовими системами світу. Першочерговими завданнями, що стоять перед судовою владою України щодо створення та підтримки високого рівня задоволення стандартів у відправленні правосуддя, зокрема через високий рівень професіоналізму, є такі: а) створити національну систему стандартів якості й ефективності роботи суду для належного оцінювання якості роботи суду та планування, що охоплюватиме стандарти навантаження, своєчасність та ефективність вирішення справ, норми

поведінки працівників апарату суду, стандарти якості процесуальних документів тощо; б) використовувати результати внутрішнього та зовнішнього оцінювання роботи суду для вдосконалення функціонування суду та здійснення судових процедур; в) розробити національні стандарти професійного навчання кандидатів на посаду судді, підвищення кваліфікації суддів та навчання працівників апаратів судів, урахувати їх під час розроблення та впровадження навчальних програм для суддів і працівників апаратів судів, системи оцінювання, вимог до викладачів тощо, зокрема в процесі запровадження спеціальної навчальної програми для керівників апаратів судів, навчальних програм щодо користування програмним забезпеченням, програм з етики та ін. [5].

У 2015 році в межах вищезгаданого проекту «Справедливе правосуддя» було запропоновано систему оцінювання діяльності судів. У цьому проекті зазначається, що в демократичному суспільстві суди функціонують відповідно до стандартів продуктивності й ефективності судових процедур, якості судових послуг та очікувань громадян – учасників судових проваджень. У цьому розумінні оцінювання роботи суду є найбільш ефективним, якщо його основою є встановлені стандарти якості та перевірені методи оцінювання відповідності суду цим стандартам. Основою таких стандартів є суспільні очікування щодо якості судових послуг (наприклад, повноти інформації, зручності та комфортності судових приміщень тощо), а також показники роботи суду (наприклад, тривалість судових проваджень, питома вага розглянутих справ тощо). Суд, який відповідає встановленим стандартам, можна назвати, відповідно до міжнародних засад судової досконалості, досконалим судом. Метою оцінювання роботи суду є вдосконалення організації роботи суду, а саме підвищення продуктивності, ефективності та якості судових процедур. Оцінювання якості роботи суду жодним чином не має на меті оцінку роботи окремих суддів. Оцінювання якості надає керівництву суду можливість вирішувати такі завдання: отримання інформації про поточну ситуацію; обґрунтування поточних і стратегічних рішень; визначення пріоритетів для змін; моніторинг інновацій, оцінка їхньої результативності й ефективності; оцінювання відповідності роботи суду існуючим стандартам та нормативам [4].

У методичному посібнику з питань застосування системи оцінювання роботи суду наголошується, що управління якістю діяльності в судових системах є загальною світовою тенде-

нцією останніх десятиліть. Необхідність цього управління зумовлюється тим, що судове адміністрування має спиратись на чітке розуміння, наскільки діяльність суду як організації відповідає ключовим цінностям і цілям суду в демократичному суспільстві. Без проведення регулярного та стандартизованого оцінювання роботи суду отримати таке розуміння неможливо. Оцінювання роботи надає керівникам судів такі можливості: отримувати інформацію про функціонування суду як установи на підставі поєднання якісно різних даних у цілісну картину; аналізувати роботу суду відповідно до існуючих у суспільстві очікувань щодо діяльності суду; своєчасно діагностувати наявні ризики поточної діяльності та прогнозувати можливі проблеми, розробляти ефективні превентивні заходи; раціонально розподіляти ресурси та формулювати вимоги (запити) щодо підтримки з боку держави та громадянського суспільства; створювати фактичне обґрунтування управлінських рішень, стратегічних та поточних планів; забезпечувати задоволення існуючої в суспільстві вимоги щодо прозорості та підзвітності судів; зміцнювати соціально-психологічний клімат у колективі суду, посилювати позитивну мотивацію працівників, своєчасно реагувати на виклики стабільності та злагодженості колективу [6].

Отже, оцінювання виступає надзвичайно важливим інструментом контролю за діяльністю судів. Його особливе значення полягає в тому, що воно дозволяє отримати змістовні та ґрунтовні дані про рівень якості, ефективності й результативності роботи суду без прямого втручання у його діяльність зі здійснення правосуддя. Тобто, забезпечуючи отримання відповідної інформації щодо діяльності суду, оцінювання сприяє дотриманню його незалежності як органу судової влади. При цьому погодимося з думкою, що сучасний етап розбудови інформаційного суспільства, що позначається як інформатизація, забезпечується системою органів державної влади й управління в інформаційній сфері, де інформатизація окремих сфер є окремим проектом інформатизації [7, с. 112]. Вважаємо, що це повністю стосується інформатизації діяльності судової гілки влади як з позиції збирання інформації про її результати, так і з позиції її поширення [8].

Завдяки оцінюванню можна не лише встановити ступінь відповідності якісних і кількісних показників діяльності суду законодавчим вимогам та суспільним очікуванням і запитам, але й виявити проблемні аспекти у діяльності судів, забезпечити більш раціональний та ефективний

підхід до розподілу ресурсів, у тому числі кадрових, точніше та чіткіше визначати пріоритети й напрямки вдосконалення роботи суду та суддів. При цьому важливо зауважити, що оцінювання стосується лише організаційно-управлінських аспектів роботи суду й не передбачає перевірку ефективності та результативності безпосередньо правосудної діяльності суддів суду (судів), адже головним критерієм якості відправлення правосуддя є законність постановлених рішень, яка, у свою чергу, оцінюється тільки вищими судами в порядку апеляційного та касаційного провадження. За своїм змістом оцінювання – це збір повної, суттєвої, достовірної та надійної інформації про об'єкт оцінювання й аналіз того, наскільки ця інформація відповідає сукупності критеріїв щодо визначених на початку або скоригованих у процесі цілей, для того, щоб дійти певного рішення [2, с. 75–76].

На сьогодні в Україні оцінювання діяльності судів здійснюється на підставі рекомендованої Радою суддів України «Системи оцінки роботи суду». Так, у рішенні Ради суддів України від 02.04.2015 зазначається: «Затвердити рамкову систему оцінювання роботи суду в Україні з остаточною назвою “Система оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи” (СОРС). Рекомендувати судам України застосовувати СОРС для оцінювання роботи суду як в повному обсязі, так і окремих модулів СОРС в залежності від управлінської мети та завдань, спрямованих на вдосконалення роботи суду, з періодичністю один раз на три роки. Вивчати досвід судів, які застосовують СОРС в повному обсязі або його окремі модулі, з метою подальшого вдосконалення СОРС. Затвердити перелік базових показників роботи суду, що підлягають застосуванню, з метою аналізу їх діяльності щопівроку та щороку всіма судами України з опублікуванням цих показників на веб-сайтах відповідних судів. Доручити Державній судовій адміністрації України забезпечити можливість обрахування базових показників роботи суду та їх відображення на веб-сторінках судів в автоматичному режимі за допомогою автоматизованої системи документообігу суду. З урахуванням систематичного моніторингу діяльності місцевих загальних судів м. Києва, Київської та Одеської областей в рамках спільної програми Європейського союзу та Ради Європи “Зміцнення судової реформи в країнах східного партнерства” доручити Державній судовій адміністрації України та Комітету адміністрування та організаційного забезпечення діяльності суду Ради

суддів України проводити щорічний моніторинг діяльності вказаних судів на основі базових показників діяльності суду з заслуховуванням результатів цього моніторингу на засіданні Ради суддів України» [9, п. 1–6].

Основними критеріями оцінювання діяльності суддів, відповідно до СОРС є: кількість і відсоток справ та матеріалів, загальний термін проходження яких триває понад один рік; відсоток розгляду; середня кількість розглянутих справ на одного суддю; середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період в розрахунку на одного суддю; середня тривалість розгляду справи (календарних днів); проведення опитувань громадян – учасників судових проваджень щодо їх задоволеності роботою суду; публікація результатів опитувань громадян – учасників судових проваджень на веб-сторінці суду; рівень задоволеності роботою суду учасників судового розгляду за результатами опитування, що проводяться за уніфікованою методологією; проведення опитувань громадян – учасників судових проваджень щодо їх задоволеності роботою суду; рівень задоволеності роботою суду учасників судового розгляду за результатами опитування, що проводяться за уніфікованою методологією [10]. Отже, аналіз наукових точок зору, а також офіційних документів і рекомендацій та власний досвід практичної діяльності свідчать, що сьогодні оцінювання діяльності судів здійснюється у формах опитування (зовнішнього, внутрішнього), вивчення звітності, а також інших документів, що містять статистичні дані про роботу вказаних судів.

Окрему увагу вважаємо за потрібне приділити саме опитуванню, сутність якого полягає в тому, що воно має вигляд безпосереднього (усне опитування, інтерв'ю) або опосередкованого (письмове опитування, анкетування) спілкування дослідника з респондентом (особою, яка є носієм інформації стосовно предмета дослідження). Залежно від кількості респондентів опитування можуть бути масовими, суцільними, вибірковими, індивідуальними та експертними. Основним технічним інструментом опитування є анкета або опитувальник, де у вигляді запитань подано початкові гіпотези, на підставі яких будується дослідження. Власне, загальною метою опитування є підтвердження або, навпаки, спростування сформульованих гіпотез. За формою запитань опитування поділяються на відкриті, тобто такі, що не містять варіантів відповіді й передбачають можливість респондента дати свій варіант відповіді, та закриті, в яких респондент може обрати один чи

кілька варіантів відповідей із запропонованих розробником дослідження. За змістом запитання поділяються на об'єктивні (освіта, вік, рівень заробітної плати та ін.) та суб'єктивні, які виявляють соціально-психологічний стан респондента, його ставлення до процесів, пов'язаних з об'єктом опитування, його знання та погляди тощо. Опитування може бути таким, що унеможливило або не передбачає ідентифікації особи респондента через отримані відповіді (тобто анонімним), або таким, що передбачає ідентифікацію респондента (наприклад, у випадку експертного опитування) [6]. Особливого значення в сучасних умовах суспільно-політичного розвитку набуває зовнішнє опитування, тобто таке, що проводиться серед суб'єктів, які не належать до судової системи. Важливість цієї форми обумовлюється тим, що вона дозволяє з'ясувати громадську думку щодо стану виконання судами свого соціального призначення, визначити рівень довіри громадськості до правосуддя. Крім того, показники стану громадської думки як форми оцінювання діяльності судів є тим фактором, за яким мож-

на судити про рівень прозорості та відкритості роботи цих органів влади.

Офіційний підхід до системи оцінювання роботи суду передбачає вивчення громадської думки як засобу визначення якості роботи суду, однак недолік такого підходу, на наше переконання, полягає в тому, що він не передбачає окремим пунктом визначення позиції тільки фахівців у сфері права щодо стану функціонування судів. Упевнені, що зовнішня експертна оцінка роботи суду має входити до групи базових показників останньої.

Висновок. У цілому, з нашої точки зору, система оцінювання роботи суду, яка на сьогодні існує, є досить змістовною й містить практично всі показники, форми та методи, необхідні для отримання достовірних даних про діяльність судових органів, серед іншого тих, що здійснюють правосуддя. Разом із тим слід зауважити, що така система, навіть її базові компоненти, є не обов'язковими, а лише рекомендованими для використання, через що на практиці досить часто механізм досліджуваного оцінювання не реалізується належним чином.

Список бібліографічних посилань

1. Сухінін Д. В. Роль оцінювання в діяльності органів місцевої влади: основні принципи, методи та завдання. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2012. Вип. 1 (7). URL: [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12sdvpmz.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12sdvpmz.pdf) (дата звернення: 01.11.2017).
2. Терещенко Н. М. Підходи до оцінювання програм, політик та стратегій у процесі аудиту управлінської діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 23. С. 74–79.
3. Кірмач А. В. Оцінювання діяльності державних службовців: європейський досвід правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 175–180.
4. Система оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи : розроб. та рек. робочою групою з розробки системи оцінювання якості роботи суду ; затв. Радою суддів України. Київ, 2015. 56 с. URL: <http://court.gov.ua/userfiles/sors15.pdf> (дата звернення: 29.10.2017).
5. Стратегічний план розвитку судової влади України на 2013–2015 роки / Рада суддів України ; Держ. суд. адміністрація України. Київ, грудень 2012. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/Strateg%20plan.doc> (дата звернення: 27.10.2017).
6. Застосування системи оцінювання роботи суду : метод. посіб. / розроб. та рек. експертами Проекту USAID «Справедливе правосуддя» ; затв. Радою суддів України. Київ, 2016. 180 с. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/сpeguidelines2016web-60a66d2465.pdf> (дата звернення: 02.11.2017).
7. Комісаров О. Г. Система органів державної влади та управління у сфері інформатизації. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 2 (II). С. 111–117.
8. Лозинська Т. М. Паблік рилейшнз // Енциклопедичний словник з державного управління / за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. С. 506.
9. Рішення Ради суддів України від 2 квітня 2015 р. № 28 // Судова влада України : сайт. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/site/download?doc=L3VwbG9hZHMvZG9jdW1lbnRzL3Jpc2VubnlhMjgwMjA0MjAxNS5wZGY=> (дата звернення: 03.11.2017).
10. Базові показники роботи суду : Додаток № 1 до рішення Ради суддів України № 28 від 2 квітня 2015 р. // Судова влада України : сайт. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/resheniya/dod%20do%20ris%202802042015.pdf> (дата звернення: 03.11.2017).

Надійшла до редколегії 15.12.2017

ПЕТРЕНКО И. В. К ПРОБЛЕМЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМ ОЦЕНИВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУДОВ

Доказано, что оценивание выступает чрезвычайно важным инструментом проверки качества, эффективности и результативности деятельности судов. Указано, что оно, обеспечивая получение информации о деятельности суда, способствует соблюдению его независимости как органа судебной власти. Установлено, что оценивание деятельности суда осуществляется

преимущественно в формах опроса (внешнего и внутреннего) и изучения отчётности и других документов, содержащих статистические данные о работе судов. Проведён их анализ и даны предложения по их усовершенствованию.

Ключевые слова: суд, оценка, деятельность, эффективность функционирования, качество, формы, опросы, отчетность.

PETRENKO I. V. REGARDING THE PROBLEMS OF CHARACTERIZING THE FORMS FOR EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF THE COURTS ACTIVITIES

It has been proved that evaluation is an extremely important tool for controlling the activities of courts. Its special significance is that it allows to obtain content and fundamental data on the level of quality, efficiency and effectiveness of the court activities without direct interference into its activities on administration of justice. That is, by providing relevant information on the activities of the court, the assessment contributes to the observance of its independence as a judicial agency. It has been determined that due to the evaluation it is possible not only to establish the degree of conformity of the qualitative and quantitative indicators of the court's activities with the established legal requirements and public expectations and requests, but also to detect the problematic aspects of the courts activities; to provide a more rational and effective approach to allocating resources, including personnel, to specify, prioritize and improve the work of the court and judges more precisely and clearly. At the same time it has been noted that the assessment concerns only the organizational and managerial aspects of the work of the court and does not provide the verification of the efficiency and effectiveness directly of the just activities of judges of the court (courts).

It has been established that the evaluation of the court activity is carried out mainly in the forms of questioning (external and internal) and the study of reporting and other documents containing statistics on the work of courts. Their analysis has been accomplished; and propositions for their improvement have been provided.

It has been stressed that the existing system of assessing the work of the court is very informative and contains almost all indicators, forms and methods necessary for obtaining reliable data about the activity of judicial agencies, including those that administer justice. At the same time, the author has noted that such a system, even its basic components, are not mandatory, but only recommended for the application, that is why the mechanism of the studied evaluation is often not properly implemented in practice.

Keywords: court, evaluation, activity, efficiency of functioning, quality, forms, questioning, reporting.

УДК 343.35(477)

В. І. ТЕРЕМЕЦЬКИЙ,

доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри університетської освіти і права Університету менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України (м. Київ);

В. А. ДЕМ'ЯНЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент, перший проректор університету, професор кафедри кримінального права і правосуддя Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Досліджено позитивний досвід реалізації антикорупційної політики в таких зарубіжних державах, як Нідерланди, Фінляндія, США, Японія, Південна Корея, Грузія, а також можливість його використання в Україні. Проаналізовано організаційну структуру спеціалізованих антикорупційних інституцій, законодавство цих країн та методи реалізації політики у сфері протидії корупції. Зроблено висновки щодо напрямків та обсягу використання зарубіжного досвіду реалізації антикорупційної політики в Україні.

Ключові слова: корупція, антикорупційна політика, зарубіжний досвід, запобігання та протидія корупції, взаємодія.

Teremetskiy, V.I. and Demianchuk, V.A. (2017), "International experience of the implementation of anti-corruption policy" ["Mizhnarodnyi dosvid realizatsii antykoruptsiinoi polityky"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 67–72.